

slavilor a pătruns în Apus și cum a colaborat la realizarea culturii literare latine a evului mediu, a Renașterii, Reformei și Contrareformei.

Un studiu consacrat relațiilor interslave scrie Milan Pišút. El se referă la *Problema slavă în romantismul literar slovac* (p. 207—212), adică la istoria social-politică a ideilor slave, care au jucat un rol pozitiv în mișcarea de renaștere națională a popoarelor slave oprimate, din prima jumătate a sec. al XIX-lea. În acest scop, autorul se oprește la o serie de scriitori slovaci (Jan Kollár, Karol Kuzmány, Jonáš Záborský, L. Štúr ș.a.), a căror operă literară, scrisă cu multă ardore, a creat în perioada aceea trainice punți de legătură și simpatie între slavii apuseni și răsăriteni.

Poemul epic în literaturile slave din sec. al XIX-lea se intitulează o contribuție prețioasă a prof. Karel Krejčí (p. 213—221), care își propune să cerceteze, evident în cadrul literaturii universale, soarta acestui gen literar în literaturile slave. Autorul constată că poezia epică s-a bucurat la popoarele slave de o mare varietate și bogăție, fiind reprezentată prin opere literare de o indiscutabilă valoare poetică. Creația epică slavă din această perioadă e legată prin fire nevăzute de cele mai mari realizări ale genului în literatura universală (Ariosto, Tasso, Voltaire, Goethe, Byron). Întrucât această comunicare e, în unele privințe, legată de o monografie de proporții mai mari, apărută anul trecut (*Heroikomika v basnictví slovanů*, Praga, 1964), ne propunem să revenim mai pe larg, într-o recenzie cuprinzătoare, asupra problemelor care formează obiectul acestei lucrări.

Un alt studiu de literatură comparată semnează Slavomír Wollman, care se ocupă de *Problemele fundamentale ale dramei în literaturile slave din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea* (p. 223—232). Autorul își concentrează expunerea în jurul a două etape, fiecare cu problematica ei specifică: 1) formarea dramei și a teatrului național în sec. al XVIII-lea și într-o bună parte a secolului următor; 2) perioada criticii realiste tendențioase (în special în a doua jumătate a sec. al XIX-lea). Conținutul primei etape constituie o manifestare a mișcării de eliberare națională și s-a desfășurat paralel cu procesul formării popoarelor slave moderne, pe cînd drama și teatrul criticii realiste sînt un reflex al noilor condiții, în care critica intervine ca un factor activ și cu deplină autoritate.

Într-un studiu cu implicații istorice, Andrei Mráz se ocupă de ideile chirilo-metodiene în mișcarea de renaștere națională din Slovacia (*Funcția ideii chirilo-metodiene la discipolii scriitorului Bernolák*, p. 233—237). Autorul arată că în procesul de formare al naționalității slovace, din cursul sec. al XVII-lea, se întîlnesc reminiscențe din tradiția chirilo-metodiană. Acest fenomen literar a fost apoi dezvoltat și amplificat de Anton Bernolák, scriitor slovac din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea, care, în lupta pentru crearea limbii literare slovace și pentru cristalizarea ideologiei naționale, a izbutit să dea naștere la o adevărată mișcare, din care au făcut parte Juraj Fándly, Martin Hamuliak, Jan Hollý ș.a.

Cîteva sugestii și precizări noi în legătură cu rolul și importanța pe care a avut-o *Geschichte der slawischen Sprache und Literatur nach allen Mundarten* (1826) a lui Pavel Šafařík în dezvoltarea forțelor sociale progresive, a slavisticii și în mișcarea ideilor din prima jumătate a secolului trecut, aduce K. Rosenbaum în comunicarea: *În legătură cu bazele ideologice ale «Istoriei limbii și literaturii slave în toate dialectele»* (p. 239—245). J. Brabec și Zdeněk Pešat se ocupă, într-o scurtă comunicare, de *Legile de dezvoltare a realismului socialist din punct de vedere al literaturii cehe* (p. 247—252). Autorii își propun să lămurească unele probleme legate de formarea practicii și mai ales a teoriei realismului socialist în Cehoslovacia, pentru a-i cunoaște just evoluția și legile care i-au imprimat anumite trăsături specifice. Expunerea tratează perioada dintre cele două războaie mondiale.

Un studiu consacrat literaturii sovietice — și anume, *Realismul socialist ca metodă artistică a literaturii sovietice* — publică Miroslav Drozda, J. F. Franěk și Z. Matoušek (p. 253—260). Colectivul de autori analizează modul cum s-au realizat, din punct de vedere al măiestriei artistice, în creația literară a unor scriitori și poeți sovietici (Maiakovski, Tvardovski, Leonov, Șolohov ș.a.), valori compoziționale ca: temă, subiect, compoziție.

Probleme ale literaturii actuale sînt tratate și de referatul lui Otakar Bartoš, intitulat: *Despre satira grotescă în literaturile slave din sec. al XX-lea* (p. 261—266). După o scurtă recapitulare a unor probleme teoretice despre satiră și grotesc, Bartoš trece la analiza și definirea acestui gen poetic în literaturile cehă, sovietică, polonă, bulgară și iugoslavă.

În sfîrșit, o ultimă contribuție din sfera literaturii și teoriei literare semnează František Burián, care se ocupă de *Apariția și evoluția criticii literare marxiste cehe* (p. 267—276). Autorul leagă apariția criticii literare marxiste în Cehia de literatura și poezia proletară, ale căror criterii teoretice au fost susținute imediat după primul război mondial de St. K. Neumann, J. Wolker, Josef Hora. La început, fără o legătură organică cu evoluția procesului literar, critica literară marxistă s-a definit și s-a amplificat tot mai mult în perioada dintre cele două războaie, în cursul unor discuții, publicații progresiste și teatre de avangardă.